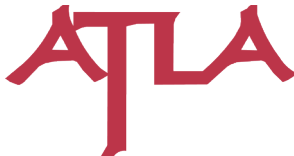

DİNİ ARAŞTIRMALAR

Ocak - Haziran 2023, Cilt: 26, Sayı: 64

ISSN: 1301-966-X

Tübitak/Ulakbim, TR Dizin tarafından dizinlenmekte olan
Dini Araştırmalar Dergisi, 31.10.2017 tarihinden itibaren
INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL, ERIH PLUS,
PHILPAPERS: Bibliography of Philosophy,
BROWZINE Academic Journal Collections,
CROSSREF, İSAM Articles on Theology Database ile 11.11.2018
tarihinden itibaren ATLA Religion Uluslararası
indeksleri tarafından da dizinlenmektedir.

DİNİ ARAŞTIRMALAR

Cilt: 26 Sayı: 64
Ocak - Haziran 2023
Altı ayda bir çıkar

Yayın Türü

Yaygın ve Süreli

Dizgi

Leyla TAŞKESEN

Baskı

Uzun Dijital Matbaacılık
Zübeyde Hanım Mah. İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48
06070 İskitler / ANKARA
Tel: (0312) 341 36 67

Basım Tarihi

Haziran 2023
ANKARA

Yönetim Yeri

Cihan Sk. No: 37/1 Sıhhiye/ANKARA

İletişim

Dr. Fatma ÇAPCIOĞLU
Adres: A.Ü. İlahiyat Fakültesi Beşevler/ Ankara
E posta: diniarastirmalar98@gmail.com
Web: dergipark.gov.tr/da

Banka Hesap Bilgileri

Dini Araştırmalar Dergisi adına
Şahin KIZILABDULLAH
İş Bankası
TR870006400000142052207023

DİNİ ARAŞTIRMALAR

Hakemli Bilimsel Dergi

Altı ayda bir çıkar.

İmtiyaz Sahibi

Motif Yayıncılık Rek. Paz. ve Tic. Ltd. Şti. adına
Oğuzhan KUZUCU

Editör

Prof. Dr. Cemal TOSUN

Editörler Kurulu

Prof. Dr. Recai DOĞAN/Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, Din Bilimleri Bölümü, Kırgızistan,
Prof. Dr. Ahmet Hikmet EROĞLU/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Dinler Tarihi ABD, Ankara, Türkiye,
Prof. Dr. Abdulkadir DÜNDAR/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü, Ankara/
Bozok Üniv. İlahiyat Fak. Yozgat Türkiye, Prof. Dr. Kamil ÇAKIN/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Hadis
ABD, Ankara/Türkiye, Prof. Dr. Ş. Şule ERÇETİN/Hacettepe Üniv., Eğitim Fak., Eğitim Yönetimi ABD,
Ankara, Türkiye, Prof. Dr. Yıldız KIZILABDULLAH/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Din Eğitimi ABD,
Ankara, Türkiye, Prof. Dr. Tuğrul YÜRÜK/Çukurova Üniv., İlahiyat Fak., Din Eğitimi ABD, Adana
Türkiye, Doç. Dr. Halide ASLAN/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü, Ankara,
Türkiye, Doç. Dr. Rabiye ÇETİN/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Kelam ABD, Ankara, Türkiye,
Doç. Dr. Cemil KUTLUTÜRK/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Dinler Tarihi ABD, Ankara, Türkiye,
Doç. Dr. Ali ÇETİN/Kırıkkale Üniv. İslami İlimler Fak. Mantık Bilim Dalı, Kırıkkale, Türkiye, Doç. Dr.
Şahin KIZILABDULLAH/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Dinler Tarihi ABD, Ankara, Türkiye, Dr. Carrie
York AL-KARAM/University of Iowa, Department of International Studies, Department of Religious
Studies, Iowa, US, Dr. Öğr. Üyesi Hatice Merve ÇALIŞKAN BAŞER/Katip Çelebi Üniversitesi İslami
İlimler fakültesi tefsir anabilim dalı İzmir, Türkiye, Dr. Öğr. Üyesi Hüsamettin KARATAŞ/Fırat Üniv.,
İlahiyat Fak., Dinler Tarihi ABD, Elazığ, Türkiye, Öğr. Gör. Dr. Fatma ÇAPCIOĞLU/Ankara Üniv.,
İlahiyat Fak., Din Eğitimi ABD, Ankara, Türkiye, Dr. Emre ÜRER/Ankara Üniv., Tıp Fak., Çocuk Ergen
Psikiyatrisi ABD, Ankara, Türkiye, Ar. Gör. Dr. Vahdeddin ŞİMŞEK/Kırıkkale Üniv., İslami İlimler Fak.,
Din Eğitimi, Kırıkkale, Türkiye, Öğr. Gör. Adem ÇETİN, Ankara Üniv. İlahiyat Fak. Türk İslam Sanatları
Tarihi ABD, Ar. Gör. Mehmet Enis SERİNSU, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, İslami İlimler
Fakültesi, Din Bilimleri ABD, Ankara, Türkiye

Yazı İşleri Müdürü

Kaya KUZUCU

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Abdurrahman Küçük (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Ahmet İnam (ODTÜ), Prof. Dr. Ahmet
Nedim Serinsu (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Ali İsra Güngör (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Ali Rafet Özkan
(Kastamonu Üniv.), Prof. Dr. Asım Yapıcı (ASB Üniv.), Prof. Dr. Baki Adam (Ankara Üniv.), Prof.
Dr. Durmuş Arık (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Hüsnü Ezber Bodur (Sütçü İmam Üniv.), Prof. Dr. İhsan
Çapcıoğlu (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Kazım Sarıkavak (Hacı Bayram Veli Üniv.), Prof. Dr. Kemal
Polat (Anadolu Üniv.), Prof. Dr. Mehmet Katar (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Mehmet Özdemir (Ankara
Üniv.), Prof. Dr. Mustafa Erdem (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Niyazi Akyüz (Ankara Üniv.), Prof. Dr.
Niyazi Usta (19 Mayıs Üniv.), Prof. Dr. Ömer Faruk Harman (İbn Haldun Üniv.), Prof. Dr. Ramazan
Buyrukçu (Süleyman Demirel Üniv.), Prof. Dr. Ramazan Uçar (Süleyman Demirel Üniv.), Prof. Dr. Sönmez
Kutlu (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Talat Sakallı (Süleyman Demirel Üniv.), Prof. Dr. Yunus Apaydın (Erciyes
Üniv.), Prof. Dr. İbrahim Maraş (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Yahya Michot (Hartford Seminary Üniv.),
Prof. Dr. Hans-Georg Babke (Hildesheim Üniv.), Prof. Dr. Ebrahim Moosa (Notre Dome Üniv.), Prof. Dr.
Martin Thurner (Ludwig Maximillan Üniv.), Prof. Dr. M. Nazif Mohib Shahrani (Indiana Üniv.), Prof.
Dr. John Hare (Yale Üniv.), Prof. Dr. John Valk (New Brunswick Üniv.), Prof. Dr. Jules Janssens (Leuven
Catholic Üniv.), Prof. Dr. Frank Grifell (Yale Üniv.), Prof. Dr. Erdal Toprakçıyan (Tübingen Üniv.), Doç.
Dr. Zuhdija Hasanović (Sarajevu Üniv.), Doç. Dr. Yusuf Gökalkp (Manas Üniv.), Doç. Dr. Cengiz Çuhadar
(Kastamonu Üniv.), Dr. Öğr. Üyesi Hakan Coşar (Kastamonu Üniv.), Doç. Dr. İbrahim Kaplan (Katip Çelebi
Üniv.), Dr. Öğr. Üyesi Murat Gökalkp (Fırat Üniv.), Dr. Öğr. Üyesi Önder Bilgin (Akdeniz Üniv.)

Editör'den...

Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yılı,

Dini Araştırmalar Dergisinin 25. Yılı *kutlu olsun!*

1998 yılında yayın hayatına başlayan *Dini Araştırmalar* dergisi 25 yılı geride bırakmanın haklı onuru ve gururu içinde siz kıymetli okuyucularımı 26. Cilt 64. Sayısı ile buluşturmaktan büyük bir kıvanç duymaktadır.

Bu sayımızda 14 telif makale, bir bilimsel toplantı değerlendirmesi ve bir kitap tanıtımı bulunmaktadır. 64. Sayının ilk makalesi “Hz. Muhammed’in Sesinin Güzelliğine Dair Rivâyetler Üzerine Bir İnceleme” başlığı ile Fatih Koca’ya aittir. Koca, bu çalışmasında Hz. Muhammed’in hem kendisinin güzel sesli olmasına hem de O’nun güzel sese verdiği öneme dikkat çekmekte; Hz. Peygamber’in sesinin güzelliği ve dinleyenler üzerindeki tesirine dair nakilleri değerlendirmektedir. Mehmet Mustafa Erkal, “Buryat İnanışlarında Bir Kutsal Yer: Olkhon Adası” adlı makalesinde, Baykal Gölü, İrkutsk Özerk Bölgesi sınırları içinde olmasına rağmen Buryat topluluğu için oldukça önemli bir yere sahip olan Olkhon Adası’nın kutsal ile ilişkisini ve dünya kültürel mirası açısından önemini deskriptif ve karşılaştırmalı bir yöntemle değerlendirmektedir. Enes Ensar Erbay ve M. Fatih Yalçın tarafından kaleme alınan makale ise “Gerçek ve Mit Arasında Abdullah El-Battâl” başlığını taşımaktadır. Erbay ve Yalçın, çalışmalarında Emevîler dönemi İslam fetihlerinde önemli görevler üstlenen bir komutan olan Abdullah el-Battâl’in tarihî varlığının kahraman anlatısına dönüşme sürecini ve bunu besleyen temel unsurları incelemektedirler. “İşlevsellik Bağlamında İstişare İlkesi” başlıklı makale ise Yaşar Ünal’a aittir. Ünal, çalışmasında danışarak iş yapmanın dün olduğu gibi bugün de önemini koruduğuna dikkat çekmekte ve bu çerçeveden hareketle işlevsellik bakımından istişarenin nasıl bir ilke olduğunu ortaya koymaya çalışmaktadır. Remziye Ege, Suat Koca ve Esra Gözeler tarafından kaleme alınan makale “Din Öğretiminde İçerik Hazırlama Süreci İçin Bir Bakış Açısı Önerisi: Şükür Konusu Örneği” başlığını taşımaktadır. Makale, şükür konusu örnekliğinde, bir konuyu öğrenme ortamına taşıma süreçlerini belirleyen öğreticiye bir ‘bakış açısı’ önerisi sunmaktadır. Burak Pekcan ve Cemal Tosun, Pekcan’ın yüksek lisans tezinden üretilen “Ortopedik Engelli Çocuğu Olan Ebeveynlerin Din Eğitimi İhtiyaç ve İçeriklerine Yönelik Görüşleri” başlıklı makalelerinde ortopedik engelli çocuğu olan ebeveynlerin din eğitimi ihtiyaçları ve bu din eğitiminin içerik ve metoduna ilişkin görüşlerini araştırmaktadırlar. “Bazı Kırgız ve Özbek Destanlarında Din Değiştirme Olgusu” başlıklı makale ise Bayram Polat ve Raşit Çöloğlu’na aittir. Yazarlar, din değiştirme fenomeninin Türk destanlarında nasıl ele alındığını, din değiştirmenin ne gibi sebeplere dayandığını ve din değiştiren birey için hangi durumların ortaya çıktığını, Kırgız ve Özbek destanları özelinde incelemektedirler. Akın Tercanlı, “Mühr-i Süleyman Motifi Bir Kaide: Kilis İbrahim Efendi Cami Minaresi” başlıklı makalesinde Türk-İslam Sanatlarında mimari yüzeylerden, duvar resimlerine yazmalardan cam altı resimlere kadar

birbirinden farklı pek çok yüzeyde kullanım alanı bulan Kilis'teki Mühr-i Süleyman motifli İbrahim Efendi Cami minaresine ait bilgileri; görsel veriler, yapıya ilişkin arşiv kaynakları ve literatür çalışması dokümantasyon yöntemi ile ele almaktadır. “Gelenek ve Modernite Bağlamında Tinsel ve Seküler Ölüm: ‘Karpuz Kabuğundan Gemiler Yapmak’ ve ‘Paramparça’ Filmleri” başlıklı makalesinde Tarık Güvendi, ölüm algısını iki farklı paradigmayı temsilen seçilmiş Karpuz Kabuğundan Gemiler Yapmak (2004) ve Paramparça (2021) filmlerin tarihsel göstergebilimsel ve sosyolojik çözümlemeleriyle sınamaktadır. Pınar Kızıllıhan, “Hermann Hesse'nin ‘‘Çarklar Arasında’’ Adlı Romanında Çocuk Benlik ve Varoluşçu İmgeler” başlıklı makalesinde, Hermann Hesse'nin “Çarklar Arasında” adlı yapıtında, çocuk benliğin varoluşçu imgelerini çözümlemeye çalışmaktadır. Betül Aşkın ve Hamit Er'in “Diyabet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeği” başlıklı makaleleri Aşkın'ın doktora tezinden üretilmiştir. Yazarlar, makalede DİB 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Öğretim Programını öğretici görüşleri doğrultusunda değerlendirmek, sahadaki mevcut durumun tespitini yapmak, programın daha verimli hale getirilmesi için yapılacak olan revize faaliyetlerine veri sağlayabilmek için bir ölçek geliştirmeye çalışmaktadır. Nimet Ferah, “Dindışı Ölüm Ötesi Arayışında İnsan ve Arzuları: San Junipero Örneği” başlıklı makalesinde, dijital cennet San Junipero örneğinden hareketle dindışı ölümsüzlük arzusunun anlamını ve doğasını keşfetmeyi ve içerdiği mesajları analiz etmeyi hedeflemektedir.” İznikmid (İzmit) Hurûfât Defterlerine Göre İzmit Kazasındaki Tekke ve Zaviyeler” başlıklı makalesinde Saliha Tanık, İzmit'te yer alan tekke ve zaviyeler için 1711-1806 tarih aralığında tutulan, İznikmid Hurûfât Defterleri kayıtlarını incelemektedir. 64. Sayının son telif makalesi ise Muharrem Aka, Metin Gani Tapan ve Aykut Can Demirel tarafından kaleme alındı. Yazarlar, “Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinde Yalnızlık ve Dini Başa Çıkma İlişkisinin İncelenmesi (Kilis Örneği)” başlıklı makalelerinde yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin yalnızlık ve dinî başa çıkma düzeylerini sosyo-demografik değişkenler bakımından ortaya koymaya çalışmaktadırlar. Telif makaleler haricinde 64. Sayımızda iki tanıtım yazısı yer almaktadır. İlk yazıda Habibe Erva Uçak “Sharing Worldviews: Learning in Encounter for Common Values in Diversity (Wel)” başlıklı Erasmus Projesi kapsamında 15-17 Mayıs 2023 tarihlerinde çevrimiçi olarak gerçekleştirilen “STUDY DAY” dijital karşılaşma etkinliğini tanıtılmaktadır. Diğer tanıtım yazısında ise Halil Yıldız, Ole Riis ve Linda Woodhead'a ait “A Sociology of Religious Emotion” adlı kitabı tanıtılmaktadır.

Cumhuriyetimizin 100. Yılında çeyrek yüzyılı geride bırakmış olmanın gururu ile dergimize hem bu sayıda hem de geçmiş yıllarda emek veren tüm editör, yazar, hakem ve okurlarımıza teşekkür ederiz. Daha nice yıllar akademik yayın hayatına katkı sunmaya devam etmeyi diler, görüş ve önerilerinizi bekleriz.

Dini Araştırmalar Dergisi Editörü
Prof. Dr. Cemal TOSUN

İÇİNDEKİLER

9 • Fatih KOCA

HZ. MUHAMMED'İN SESİNİN GÜZELLİĞİNE DAİR RİVÂYETLER ÜZERİNE
BİR İNCELEME

An Investigation on Narratives About Prophet Muhammad's Nice Voice

25 • Mehmet Mustafa ERKAL

BURYAT İNANIŞLARINDA BİR KUTSAL YER: OLKHON ADASI
A Sacred Place in Buryat Beliefs: Olkhon Island

45 • Enes Ensar ERBAY - M. Fatih YALÇIN

GERÇEK VE MİT ARASINDA ABDULLAH EL-BATTÂL
'Abdallāh al-Battāl: Between Truth and Myth

73 • Yaşar ÜNAL

İŞLEVSELLİK BAĞLAMINDA İSTİŞARE İLKESİ
The Principle of Consultation in the Context of Functionality

99 • Remziye EGE - Suat KOCA- Esra GÖZELER

DİN ÖĞRETİMİNDE İÇERİK HAZIRLAMA SÜRECİ İÇİN BİR BAKIŞ AÇISI ÖNERİSİ:
ŞÜKÜR KONUSU ÖRNEĞİ

*A Perspective Suggestion for Content Preparation Process in Religious Education:
The Subject of Shukr (Gratitude) as an Example*

125 • Burak PEKCAN - Cemal TOSUN

ORTOPEDİK ENGELLİ ÇOCUĞU OLAN EBEVEYNLERİN DİN EĞİTİMİ İHTİYAÇ VE
İÇERİKLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

*Opinions of Parents with Orthopedically Disabled Children on Religious Education Needs
and Contents*

159 • Bayram POLAT - Raşit ÇÖLOĞLU

BAZI KIRGIZ VE ÖZBEK DESTANLARINDA DİN DEĞİŞTİRME OLGUSU
The Phenomenon of Religious Conversion in Some Kyrgyz and Uzbek Epics

183 • Akın TERCANLI

MÜHR-İ SÜLEYMAN MOTİFLİ BİR KAİDE: KİLİS İBRAHİM EFENDİ CAMİ
MİNARESİ

A Pedestal with the Motif of Solomon's Seal: The Minaret of Ibrahim Efendi Mosque in Kilis

207 • Tarık GÜVENDİ

GELENEK VE MODERNİTE BAĞLAMINDA TİNSEL VE SEKÜLER ÖLÜM: “KARPUZ KABUĞUNDAN GEMİLER YAPMAK” VE “PARAMPARÇA” FİMLERİ

Spiritual and Secular Death as Part of Tradition and Modernity “Karpuz Kabuğundan Gemiler Yapmak” (Making Ships From Watermelon Shell) and “Paramparça” (Shattered) Films

241 • Pınar KIZILHAN

HERMANN HESSE’NİN “ÇARKLAR ARASINDA” ADLI ROMANINDA ÇOCUK BENLİK VE VAROLUŞÇU İMGELER

Child Self and Existentialist Images in Hermann Hesse’s Novel Named “Between the Wheels”

277 • Betül AŞKIN - Hamit ER

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI 4-6 YAŞ GRUBU KUR’AN KURSLARI ÖĞRETİM PROGRAMI DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Presidency of Religious Affairs 4-6 Ages Group Qur’an Courses’Curriculum Evaluation Scale

311 • Nimet FERAH

DİNDİŞİ ÖLÜM ÖTESİ ARAYIŞINDA İNSAN VE ARZULARI: SAN JUNİPERO ÖRNEĞİ

The Man and His Desires in the Profane Afterlife Quest: The Case of San Junipero

339 • Saliha TANIK

İZNİKMİD (İZMİT) HURÛFÂT DEFTERLERİNE GÖRE İZMİT KAZASINDAKİ TEKKE VE ZAVİYELER

Dervish Lodges and Zawiya in the District of Izmit in the Iznikmid (İzmit) Hurufat Registers

371 • Muharrem AKA - Metin Gani TAPAN - Aykut Can DEMİREL

YABANCI UYRUKLU ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE YALNIZLIK VE DİNİ BAŞA ÇIKMA İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ (KİLİS ÖRNEĞİ)

Examination of the Relationship of Lonely and Religious Coping in Foreign University Students (Kilis Example)

399 • Habibe Erva UÇAK

BİLİMSEL TOPLANTI DEĞERLENDİRMESİ

“Sharing Worldviews: Learning in Encounter for Common Values in Diversity (WEL)” Erasmus Projesi, Dijital Karşılaşma Etkinliği “STUDY DAY” (15-17 Mayıs 2023)

405 • Halil YILDIZ

KİTAP TANITIMI

A Sociology of Religious Emotion